

HØRGÅRD

Tekst og foto af Jens Justesen

I 1910 blev der født en dreng i Trondheim, som skulle få betydning for rigtig, rigtig mange lystfiskere, både inden for og langt uden for Norges grænser. Den lille gut hed Asbjørn. Asbjørn Hørgård.

Selvom Asbjørn vel stort set var som drenge flest, blev hans interesse for lystfiskeri og ikke mindst fiskeudstyr, mere end normalt stor. Måske hang det sammen med, at hans far – overlærer Hans Sigvard Hørgård med embedsbolig i Eidsvollsgaten 14 – var en ivrig madfisker, der gerne tog sine tre drenge med på fisketur.

Frazer

Efter studentereksamen på handels-gymnasiet i Trondheim, fik Asbjørn job som ekspedient i en herretøjsforretning i Oslo – som gik konkurs. Derefter arbejdede han som sælger og kontormedarbejder i et firma i Trondheim – som gik konkurs. Det var depressionstider, og det har sikkert ikke været muntert.

Men så var der jo det der med fiskeudstyr, og selv om det vel ikke lå i kortene, at Asbjørn skulle gøre sin interesse til mere end en hyggelig fritidsbeskæftigelse, skete der noget, da han faldt over Perry D. Frazers bog *Amateur Rodmaking* fra

1914. Med den i hånden lykkedes det ham i 1934, at fremstille sin første splitcanestang af gamle bambusski-stave med en maskine, han havde opfundet, som med dele fra en cykel kunne høvle trekantede tonkinsplitter.



Bambus var Hørgårds foretrukne stangmateriale helt op til 1980'erne. Her små detaljer på to splitcanestænger fra halvtredserne og firserne. Man kan ikke sige Hørgård uden også at sige splitcane.

England

Men limningen var et problem for Asbjørn, og finishen – særlig på beviklinger og lak – var ikke noget at skrive hjem om, så han tog til England i 1936 for at lære, hvordan man skulle gøre det rigtigt.

Det viste sig imidlertid at være en endnu større udfordring at vinde indpas i det gode selskab, end det var at fremstille den perfekte stang. Der var simpelthen ingen i de

Gå-på-mod

Med ny viden og gå-på-mod vendte han tilbage til Trondheim, hvor han etablerede et lille firma i Leksviksgata. Foruden splitcanestænger producerede firmaet fluehjul – og de små gummidy, som mange af os kender.

Det gik rigtig godt, indtil Asbjørn Hørgård i efteråret 1944 blev afsløret som modstandsmand og arresteret af tyskerne. Hans fabrik blev konfi-



velrenommerede firmaer, der havde lyst til at røbe deres hemmeligheder for en – muligvis kommende – konkurrent. Måske forståeligt nok.

Men så traf han en ældre stangbygger, der syntes om Asbjørn og hans ildhu og hans genuine interesse for at gøre tingene ordentligt, så han lærte den unge nordmand, hvordan de svære detaljer skulle kringles.

Silver Fly. Pæn og enkel stang på 9 fod

skeret og overtaget af et medlem af Nasjonal Samling, men det stoppe-
de ikke hans kreativitet – mens han
sad fængslet udviklede han ideer til
kommende produkter og projekter
og beskrev dem på toiletpapir med
en blyant, det var lykkedes ham at
smugle med ind bag tremmerne. Da
han slap fri 8. maj 1945, havde han
stoppet flere hundrede ark toilet-
papir med tegninger ind på brystet
under skjorten!



Efter krigen fortsatte han, hvor han
slap, og igen gik det rigtig godt.

Asbjørn Hørgård AS blev Norges
største producent af fiskeudstyr og
havde i 1947 et produktionsareal på
800, senere 1200 kvm i Innherredsve-
gen. Selv det blev efterhånden for
småt, og i 1973 indviede firmaet sin
nye fabrik på 3200 kvadratmeter i
Fossegrenda lidt syd for Trondheim
centrum. Samtidig begyndte firma-
et at udgive Råd og Redskap hvert år
på samme måde, som ABU udgiver
Napp och Nytt.



Golden Fly på 9,3 fod med to toppe og et Hørgård-
ørredhjul med sort krympelak.
Et herligt sæt.



De fik ret

Og de reserverede englændere fik ret: den unge trønder, der besøgte dem i 1936, blev en konkurrent, man skulle tage alvorligt. Asbjørn Hørgård AS fremstillede i årenes løb rundt regnet 130.000 splitcanestænger, hvoraf mange holdt endog meget god kvalitet. Det er blevet sagt, at Hørgård er no-nonsense fishing tools – fiskeredskaber uden pjat – og det er de. Hørgård satte anvendelsen højt og nedtonet det overdrevent forfinede, men det betyder ikke, at stængerne er uraffinerede. Mange, særlig de tidligste splitcanestænger, er smukke, selvom der ikke er kælet for detaljerne på samme måde som

Tre tohåndsstænger: HB, HC og Namsen på 15,5 fod. Namsen er udstyr til stor storlaks i strid elv! Til sammenligning har jeg lagt en Veslemøy på 8,5 fod ved siden af.

på visse engelske og franske stænger eller den fantastiske japanske stang til 35.000 kroner, jeg så billeder af for nylig. Men hvem tør tage sådan en stang med på fisketur? Hvad gør man, hvis der kommer vand på den...? Nej, det er ikke en fiskestang. Det er et smykke. Og det er fair nok, hvis det er et smykke, man vil have. Hørgård er skandinavisk udstyr til skandinaviske forhold. Rent. Enkelt. Funktionelt.

Hvilke splitcanestænger?

Og hvilke splitcanestænger er det så, vi taler om? Vel, der er rundt regnet 75 flue- og spinnestænger i én eller flere versioner og generationer, så der er meget, man kunne tale om. Jeg kender slet, slet ikke dem alle, men jeg har da nogle, jeg kan vise billeder af og fortælle lidt om.

Laks

I den tunge ende har jeg tre fine tohåndsfluestænger fra 50'erne, og dem er jeg rigtig glad for: en Namsen på 15,5 fod, en HB på 12 $\frac{3}{4}$ fod og en HC på 12 fod. HB er 'enkeltbygget', Namsen og HC er 'dobbelbyggede' – det betyder, at splitterne i klingen har to 'lag', noget, der giver stangen større styrke.

Der er agat i topøje og bundring på alle tre, og de små beviklinger ligger tæt; det er pænt og pynter, men bidrager ikke til ryggens stykke. Alle tre stænger har taget laks i trøndelagselvene, og en skønne dag gør de det måske igen. Rigtignok er håndtagenes røde gummibundtutter lidt skrøbelige, som de altid er på disse stænger, men hvis jeg passer på, går det sikkert godt.

Havørred og smålaks

Til fluefiskeri efter havørred og smålaks havde Hørgård en hel serie kraftige énhåndssplitcanestænger. Tya er en af dem. Min er versionen på 9,5 fod (den kom også på 9 fod) og det er en stang, som kræver solide håndled.

Det gør Konkurransenstængerne også. Jeg har en B på 9,3 fod, en D på 9 fod og en ED på 8,6 fod, og dem kan jeg slet ikke håndtere. Det er stænger, der som navnet fortæller er udviklet for konkurrensekast, og de har vundet en række internationale kastekonkurrence, men de har også haft mange håndledsstærke tilhængere langs smålaks- og havørredelven.

Ørred og stalling

Også i den lette ende af skalaen havde Hørgård en række fine splitcanefluestænger, og de er lidt forskellige: nogle havde agatringe i top og bund, andre ikke; nogle var enkeltbyggede, andre dobbeltbyggede; nogle havde tætte beviklinger hele vejen op ad klingen, andre ikke. Der var noget for enhver smag og ikke mindst enhver pengepung.

Jeg har en Silver Fly på 9 fod, en Golden Fly på 9,3 fod, en Light Fly på 8,5 fod, en Veslemøy på 8,5 fod, en Lillemor på 8,5 fod og en sød lille Vesla på 7,5 fod. Det er en rigtig gode ørred- og stallingstænger i klasse 5-6-7-8.

Og så har jeg netop for nogle dage siden købt Hørgårdstængerne fra en stor, norsk splitcanesamling med et væld af smukke, overvejende engelske og franske, fluestænger og fluehjul. Jeg er dermed den heldige og meget glade ejer af en håndfuld stænger, jeg endnu ikke har set.

Spinnestænger

Der kom desuden en lang række spinnestænger i splitcane fra Hørgård, blandt andet Splittglass med splitcane i bundstykket og glasfiber i topstykket. Måske lidt til den kuriøse side, men faktum er, at Splittglass er en rigtig dejlig stang, som udstråler noget traditionelt, men samtidig tør gå nye veje. Det er en meget alsidig havørred- og laksestang, som kaster vægte fra 5 til 50 gram. Hørgård fik på et tidspunkt det norske agentur for de franske Mitchell-fastspolehjul, og model 306 og 406 blev anbefalet til Splittglass-stangen.

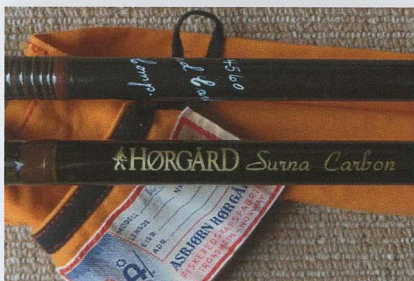
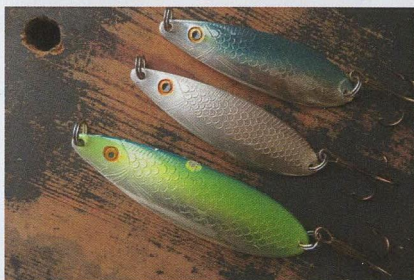
Jeg må også nævne lille søde Threadline 1B på 6 $\frac{3}{4}$ fod, hvor bundringen kan skrues 'leddeløs' og lægges ind mod klingen, så den bliver lettere at få ned i stangposen. Pudsigt. Hørgård.

Alt det andet

Og så er der jo alt det andet fra Asbjørn Hørgård AS... den ikoniske laksesnelle og andre fluehjul, Napp-tun-hjulene og andet fjord- og havgrej, Stingsilda og andet endegrej: Egga, Bitt, Knerten, gummidyrene, fluerne – og ikke mindst Storlaksen og Trøndersilda, som mange af os kender og har fisket med i de norske lakseelve.

Skelsættende år

Til slut er der tre skelsættende årstal i Hørgårds seneste historie, jeg må nævne: 1980, 1985 og 1996.



Lidt af alt det andet: Bitt og Egga øverst. Dernæst Storlaksen. Så to af Hørgårds Carbon- og Composit-stænger. Og nederst: Napptun og Stingsild.



Norwegian made fishing tackle

MANUFACTURER
ASBJÖRN HÖRGÅRD
TRONDHEIM · NORWAY

Forsiden af Hørgårds kataloger fra 1963 og 1964.

I 1980 fyldte Asbjørn Hørgård 70 år og valgte da at overlade driften af firmaet til sin søn Bjørn Hørgård, som dermed fik den vanskelige opgave at køre bussen videre i en tid, hvor alt for meget var op ad bakke.

I 1985 forlod den sidste splitcane-stang fabrikken, og en ny tid med nye materialer – komposit, carbon, boron – holdt sit indtog.

Og så – i 1996 – blev Asbjørn Hørgård AS opkøbt af det andet store, norske grejfirma, Sølvkroken.

Hørgård havde i det længste prøvet at holde den norske fane højt, men

i takt med at mere og mere fiskeudstyr blev produceret i Asien til priser, som norskproducerede ting slet ikke kunne matche, smuldrede eksistensgrundlaget for Asbjørn Hørgård AS. Sølvkroken på sin side valgte at outsource det meste af sin produktion til udlandet og overleve derfor som firma. Sølvkroken lever i bedste velgående den dag i dag og har hovedkontor i Arendal på Sørlandet. Men helt så norsk som Hørgård var, er det jo ikke.